

सश्वेति ॥ १ ॥ दृष्टान्तमुपपाद्यदाष्टांतिकमाहैवमित्यादिना ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ राज्ञाअनागसिभिद्यमानोपिकुलीनःपापेबुद्धिनंकुरुतइत्यन्वयः ॥ ५ ॥ अकुलीनस्तुनिदामात्रेणशत्रुतांत्रजेत् ॥ ६ ॥ ७ ॥

भीष्मउवाच सश्वाप्रकृतिमापन्नःपरंदैन्यमुपागतः ॥ ऋषिणादुंकृतःपापस्तपोवनबहिष्कृतः ॥ १ ॥ एवंराज्ञामतिमताविदित्वासत्यशौचतां ॥ आर्जवंप्ररु
तिसत्यंश्रुतं वृत्तंकुलंदमं ॥ २ ॥ अनुक्रोशंबलंवीर्यंप्रभावंप्रश्रयंक्षमां ॥ भृत्यायेयत्रयोग्याःस्युस्तत्रस्थाप्याःसुरक्षिताः ॥ ३ ॥ नापरीक्ष्यमहीपालःसचिवंक
र्तुमर्हति ॥ अकुलीननराकीर्णोनराजासुखमेधते ॥ ४ ॥ कुलजःप्राकृतोराज्ञास्वकुलीनतयासदा ॥ नपापेकुरुतेबुद्धिंभिद्यमानोप्यनागसि ॥ ५ ॥ अकुलीनस्तु
पुरुषःप्राकृतःसाधुसंश्रयात् ॥ दुर्लभैश्वर्यतांप्राप्तोनिंदितःशत्रुतांत्रजेत् ॥ ६ ॥ कुलीनंशिक्षितंप्राज्ञंज्ञानविज्ञानपारगं ॥ सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञंसहिष्णुंदेशजंतथा
॥ ७ ॥ कृतज्ञंबलवंतंचक्षांतंदांतंजितेंद्रियं ॥ अलुब्धंलब्धसंतुष्टंस्वामिमित्रबुभूषकं ॥ ८ ॥ सचिवंदेशकालज्ञंसत्वसंग्रहणेरतं ॥ सततंयुक्तमनसंहितैषिणमतंद्रितं
॥ ९ ॥ युक्ताचारंस्वविषयेसंधिविग्रहकोविदं ॥ राज्ञस्त्रिवर्गवेत्तारंपौरजानपदप्रियं ॥ १० ॥ स्वातकव्यूहतत्त्वज्ञंबलहर्षणकोविदं ॥ इंगिताकारतत्त्वज्ञंयात्राज्ञा
नविशारदं ॥ ११ ॥ हस्तिशिक्षासुतत्त्वज्ञमहंकारविवर्जितं ॥ प्रगल्भंदक्षिणंदांतंबलिनंयुक्तकारिणं ॥ १२ ॥ चौक्षंचौक्षजनाकीर्णंसुमुखंसुखदर्शनं ॥ नायकं
नीतिकुशलंगुणचेष्टासमन्वितं ॥ १३ ॥ अस्तब्धंप्रसृतंश्लक्ष्णंमृदुवादिनमेवच ॥ धीरंशूरंमहर्षिंचदेशकालोपपादकं ॥ १४ ॥ सचिवंयःप्रकुरुतेनचैनमवम
न्यते ॥ तस्यविस्तीर्यतेराज्यंज्योत्स्नागृहपतेरिव ॥ १५ ॥ एतैरेवगुणैर्युक्तोराजाशास्त्रविशारदः ॥ एष्टव्योधर्मपरमःप्रजापालनतत्परः ॥ १६ ॥ धीरोमर्षीशुचि
स्तीक्ष्णःकालेपुरुषकालवित् ॥ शुश्रूषुःश्रुतवान्श्रोताऊहापोहविशारदः ॥ १७ ॥ मेधावीधारणायुक्तोयथान्यायोपपादकः ॥ दांतःसदाप्रियाभाषीक्षमावांश्च
विपर्यये ॥ १८ ॥ दानाच्छेदेस्वयंकारीश्रद्धालुःसुखदर्शनः ॥ आर्तहस्तप्रदोनित्यममात्योहिहितेरतः ॥ १९ ॥ नाहंवादीननिर्द्वंद्वोनयत्किंचनकारकः ॥ कृतेक
र्मण्यमात्यानांकर्ताभक्तजनप्रियः ॥ २० ॥ संगृहीतजनोस्तब्धःप्रसन्नवदनःसदा ॥ सदाभृत्यजनापेक्षीनक्रोधीसुमहामनाः ॥ २१ ॥ युक्तदंडोननिर्द्वंद्वोधर्म
कार्यानुशासनः ॥ चारनेत्रःप्रजावेक्षीधर्मार्थकुशलःसदा ॥ २२ ॥

स्वामिनोमित्राणांबुभूषकंऐश्वर्यलिप्सुं ॥ ८ ॥ सत्वसंग्रहोप्राणिमात्ररंजने ॥ ९ ॥ १० ॥ स्वातकाः परसैन्यावदारकायेव्यूहादयस्तेषांतत्त्वज्ञं ॥ ११ ॥ १२ ॥ चौक्षंशुद्धं ॥ १३ ॥ प्रसृतंसूक्ष्मार्थगामिनं
॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ मर्षीक्षमी ॥ १७ ॥ विपर्ययेऽक्षमावतिअपकारिणिक्षमावान् ॥ १८ ॥ दानस्यअच्छेदेविषयेस्वयंअविच्छेदकर्ता ॥ १९ ॥ ननिर्द्वंद्वोननिष्परिग्रहः कर्ताउपकर्ता ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥